

Příloha B

PROJEKT JSEM TU PRO TEBE

Název	Jsem tu pro Tebe
Forma realizace	Pětidenní projekt
Doporučený ročník	4. a 5. ročník málotřídní škola, 4. ročník plně organizovaná škola
Časový rámec	5 dnů
Vzdělávací oblast: Vzdělávací obor - Tematický okruh	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a jeho svět: Člověk a jeho svět – Lidé kolem nás • Jazyk a jazyková komunikace: Český Jazyk a literatura – Komunikační a slohová výchova • Umění a kultura: Výtvarná výchova
Průřezové téma - Tematický okruh	<ul style="list-style-type: none"> • Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj
Rozvíjené klíčové kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence k učení Žák: <ul style="list-style-type: none"> - vyhledává a třídí informace, které propojuje a dává do souvislostí s dosavadními informacemi, využívá je při učení, tvůrčích činnostech a v běžných životních situacích - pozoruje svoji osobnost i své okolí a ze získaných výsledků vyvozuje závěry pro využití v budoucnosti - poznává smysl a cíl učení • Kompetence k řešení problémů Žák: <ul style="list-style-type: none"> - samostatně řeší vhodným způsobem problémy - prakticky ověřuje správnost řešení problémů - svá rozhodnutí je schopen obhájit a zhodnotit výsledky svých činů • Kompetence komunikativní Žák: <ul style="list-style-type: none"> - dokáže formulovat a vyjádřit své myšlenky

	<ul style="list-style-type: none"> - naslouchá druhým, reaguje na jejich vyjádření, zapojuje se do diskuse, utvoří si vlastní názor, který je schopen obhájit a zdůvodnit - získané komunikativní schopnosti využívá k vytváření mezilidských vztahů • Kompetence sociální a personální Žák: <ul style="list-style-type: none"> - spolupracuje ve skupině - chová se ohleduplně ke druhým, poskytne pomoc - účastní se diskuse, respektuje názor druhých, chápe důležitost kooperace při plnění úkolu • Kompetence občanské Žák: <ul style="list-style-type: none"> - respektuje druhé lidi a dokáže se vcítit do jejich situace - podle svých možností poskytne účinnou pomoc • Kompetence pracovní Žák: <ul style="list-style-type: none"> - využívá znalosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na budoucnost
<p>Výchovně vzdělávací cíle</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kognitivní Žák: <ul style="list-style-type: none"> - vyjádří základní vztahy mezi lidmi na základě vlastní zkušenosti - rozvíjí svůj vztah k sobě samému a ke druhým lidem - poznává sebe samého a lidi ve svém okolí (rodina, spolužáci, lidé, kteří potřebují naši pomoc), rozlišuje rozdíly mezi lidmi, ve kterých hledá výhody, zjistí, jaké lze dělat chyby při poznávání lidí - popíše a pojmenuje jednotlivá období lidského života - pojmenuje a vysvětlí mezigenerační a příbuzenské vztahy, uvede příklady životních rolí, rozlišuje role

	<p>jednotlivých členů rodiny a uvede příklady funkcí rodiny</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznává charakterové vlastnosti své i lidí, které má ve svém okolí - seznámí se s rozdělením lidských vlastností k jednotlivým typům temperamentu - seznámí se s životem lidí, kteří potřebují pomoc (nemocní, hendikepovaní, staří atd.) - zhodnotí, zda se v dané situaci běžného života má nebo nemá angažovat, a adekvátně ji řeší - vyhledá požadované informace v knihách či na internetu - čte s porozuměním - rozlišuje podstatné informace v textu, které si zaznamená a zapamatuje - zapojuje se do diskuse - vytvoří krátký mluvený nebo písemný projev - ocení i konstruktivně kritizuje sebe samého a své spolužáky (výtvor, chování) <p>• Afektivní</p> <p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvědomí si, kdo je pro něho v životě důležitý a pro koho je, nebo chce být, důležitý on a z jakého důvodu - je tvořivý v mezilidských vztazích - váží si všech lidí, i těch, kteří mu jsou nesympatičtí, mají nějaký hendikep atd. - chová se ke druhým ohleduplně - pomáhá druhým a neočekává za to odměnu - oceňuje hodnotu pomoci a sám pomáhá druhým - svým chováním podporuje dobré mezilidské vztahy, dokáže pochopit druhé
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, přijímá přednosti i nedostatky své a svých spolužáků - výtvarnými prostředky vyjadřuje své pocity - vybere vhodné prostředky pro charakteristiku své rodiny - utvoří si vlastní názor, který dokáže obhájit a odůvodnit, ale také připustí vlastní omyl - účinně spolupracuje se spolužáky, domluví se na společném postupu a řešení - přijímá různé role v rámci skupinové práce - aktivně naslouchá <ul style="list-style-type: none"> • Psychomotorické <p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí smyslové vnímání - vytvoří plakát v kooperaci se spolužáky - charakterizuje svoji rodinu pomocí výtvarného či literárního díla
<p>Témata jednotlivých dnů</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zahájení projektu, já a moji spolužáci • Já a moje rodina • Kdo potřebuje naši pomoc? Hendikepovaní, staří, nemocní,... • Chystáme výstup projektu • Zakončení projektu

1. Den: Zahájení projektu, Já a moji spolužáci

Časová dotace: 4 hodiny

Cíle: kognitivní – žák vyjádří základní vztahy mezi lidmi na základě vlastní zkušenosti, rozvíjí svůj vztah k sobě samému a ke svým spolužákům, vyjmenuje své životní role, lépe poznává sebe samého i své spolužáky, uvede příklady toho, co má se spolužáky společné a čím se odlišují, poznává a pojmenovává své vlastnosti a vlastnosti svých spolužáků, vyhledá na internetu informace o životních rolích a charakterových vlastnostech, čte s porozuměním, rozliší podstatné informace v textu od okrajových, důležité informace si zaznamenává a zapamatuje, zhodnotí, zda se v dané situaci běžného života má nebo nemá angažovat a adekvátně ji řeší

afektivní – žák si uvědomí, kdo je pro něho v životě důležitý a pro koho je, nebo by chtěl být, důležitý on a proč, vnímá svět očima druhých, projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, přijímá přednosti i nedostatky své a svých spolužáků, nahlas je před ostatními vysloví, rozlišuje rozdíly mezi lidmi a hledá v nich výhody, aktivně naslouchá, všímá si potřeb ostatních, získá povědomí o tom, že pro vytváření dobrých mezilidských vztahů, je třeba vynaložit určité úsilí, přijímá různé role při kooperaci s ostatními, utvoří si vlastní názor, který vyjádří a obhájí, zapojuje se do diskuse, dělá kompromisy, je ochoten odstoupit od vlastního nápadu a připustit svůj omyl, rozvíjí nápady druhých, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky, dokáže ohodnotit proběhlé aktivity, chování své i ostatních, spolupráci mezi spolužáky

psychomotorické – žák naslouchá ostatním, rozvíjí smyslové vnímání, vytvoří plakát ve spolupráci se spolužáky

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
MOTIVACE		
<p>Zamyšlení: Všichni žáci si položí hlavu na lavici a zavřou oči. Učitel jim říká: Jsem tu pro Tebe. Kdo z vás už to někdy slyšel? Od koho? Od koho byste rádi slyšeli: jsem tu pro Tebe? Kdo z vás by chtěl někomu říci: jsem tu pro Tebe?... Žáci si sednou do kruhu a ten kdo chce, řekne odpověď na nějakou otázku nebo dojmy či pocity z předešlého cvičení.</p>	<p>Žák si uvědomí, kdo je pro něho v životě důležitý a pro koho je, nebo by chtěl být, důležitý on a proč.</p>	
<p>Brainstorming: Jsem tu pro Tebe – pro koho? Žáci zapisují na balicí papír, pro koho jsou na světě.</p>	<p>Žák si uvědomí pro koho je důležitý a z jakého důvodu.</p>	<p>Balicí papír/ tabule s nakreslenou postavou uprostřed a nápisem: Jsem tu pro...</p>
<p>Diskuse, očekávání: Diskuse k brainstormingu (na otázky odpoví nejdříve ve dvojicích, poté před celou třídou): Proč si žáci myslí, že jsme toto dělali? Co to znamená, když někomu řeknu: Jsem tu pro Tebe? Co očekávají od projektu?</p>	<p>Žák si utvoří vlastní názor, který vyjádří a obhájí, zapojuje se do diskuse a naslouchá ostatním.</p>	
<p>Pojmenování projektového problému – Pro koho jsem na světě?</p>	<p>Žák se seznámí s projektovým problémem.</p>	
<p>Zpřeházené věty: Po třídě jsou rozházené lístky s popisem určité situace. Každý žák sebere jeden lístek a podle barev se rozdělí do skupin. Popsané situace jsou z textu (z knihy malý princ, kapitola: Liška), který si následně přečtou. Úkolem žáků je situace seřadit tak, jak si myslí, že budou v příběhu. K textu</p>	<p>Žák získá povědomí o tom, že pro vytváření dobrých mezilidských vztahů, je třeba vynaložit určité</p>	<p>Lístičky s popsánými situacemi (1), otázky pro skupiny (2). Pro každého text příběhu (3), tři lístičky – každý</p>

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
<p>dostane každá skupina jednu otázku. Odpověď na ni hledají skupiny tak, že se ptají ostatních. Jeden ze skupiny je vždy zapisovatel, ke kterému se schází všechny informace, a on je zapisuje. Po skončení skupiny prezentují odpovědi na své otázky.</p> <p>Hodnocení: Žáci ohodnotí aktivitu tím, že zvednou emotikon s příslušným výrazem.</p>	<p>úsilí, čte s porozuměním, rozliší podstatné informace v textu od okrajových, důležité informace si zaznamenává a zapamatuje, přijímá různé role při kooperaci se spolužáky.</p>	<p>jiné barvy (žáci si na ně namalují emotikony).</p>
<p>Co potřebuji znát k tomu, abych mohl/a úspěšně hledat řešení projektu? Krátký test.</p>	<p>Žák zjistí, jaké má znalosti týkající se obsahu projektu.</p>	<p>Test (4).</p>
<p>MAPOVÁNÍ TÉMATU</p>		
<p>Myšlenková mapa: Žáci pomocí myšlenkové mapy hledají odpověď na projektový problém: Pro koho jsem na světě? Myšlenkovou mapu vytváří skupiny cca po pěti s pomocí předem připravených kartiček, které mohou a nemusí využít.</p> <p>Společné hodnocení.</p>	<p>Žák vyjádří základní vztahy mezi lidmi na základě vlastních zkušeností.</p>	<p>Papír formátu A3 s nápisem uprostřed: Pro koho jsem na světě?, fixy, sada kartiček (5).</p>
<p>ŘEŠENÍ</p>		
<p>Obkreslení jednoho žáka + popsání vlastností a rolí: Žáci jsou rozděleni do skupinek cca po 5. Na balicí papír obkreslí jednoho žáka a do jeho siluety mají napsat, jaké zastávají životní role, vně napíší a podle libovolného kritéria rozdělí charakterové</p>	<p>Žák poznává a pojmenovává lidské charakterové vlastnosti, vyjmenuje své</p>	<p>Balicí papír, fixy, pastelky, možnost internetu, papíry s jednotlivými typy temperamentu a charakterovými</p>

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
<p>vlastnosti, které člověk může mít (k tomuto úkolu mohou použít internet).</p> <p>Ukázka výtvorů. Hodnocení – učitel určí ve třídě čáru, na začátek položí kartičku plus, na konec minus a doprostřed nula, žáci se na tuto stupnici postaví podle toho, jak se jim aktivita líbila, jak se jim spolupracovalo, atd.</p> <p>(Reitmayerová, 2007)</p>	<p>životní role, vytvoří plakát ve spolupráci se spolužáky, vyhledá na internetu informace o životních rolích a charakterových vlastnostech.</p>	<p>vlastnostmi, které k nim patří, kartičky (plus, minus, nula).</p>
<p>Hra – Kde je kdo? Žáci chodí libovolně po prostoru. Na signál se všichni zastaví a zavřou oči. Učitel se zeptá vždy na to, kde je některý žák (př.: Kde je teď Pavel?) Všichni stále se zavřenýma očima ukážou směrem, kde si myslí, že je jmenovaný spolužák, poté oči otevřou. (Šimanovský, 2005)</p>	<p>Žák rozvíjí smyslové vnímání.</p>	<p>Volný prostor.</p>
<p>Hra - V čem jsme stejní a v čem jsme jiní: Žáci stojí v kruhu, na povel vytvoří dvojice ti, kteří stojí proti sobě. Každý má papír, na který si napíše jméno spolužáka, se kterým je ve dvojici, něco co mají společného a něco, v čem se liší, následně si o tom popovídají.</p> <p>Hodnocení – Dozvěděl jsem se nové informace o sobě? Dozvěděl jsem se nové informace o svých spolužácích? Místo odpovědi na otázky ukáží žáci palec nahoru, (pokud se něco nového dozvěděli) nebo dolů (v případě, že se nic nového nedozvěděli).</p> <p>Diskuse: Je dobře, že jsme si v něčem podobní a v jiném se odlišujeme? Proč?</p>	<p>Žák lépe poznává sebe samého i své spolužáky, uvede příklady toho, co má se spolužáky společné a v čem se odlišují.</p> <p>Rozlišuje rozdíly mezi lidmi a hledá v nich výhody.</p>	<p>Papír pro každého žáka a desky, do kterých si budou dávat vše, co v průběhu projektu vytvoří.</p>

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
<p>Nedokončený příběh: Žáci uslyší část autentického příběhu o dívce Michaela, která byla svědkem šikany spolužáka. Dívka řeší dilema, jestli má říci na své kamarády, že šikají spolužáka Adama. Žáci budou rozděleni do skupin, ve kterých budou mít za úkol domyslet příběh do konce s řešením pro Michaelu, které by preferovali oni. Každá skupina řekne, jak by příběh dokončila. Následuje diskuse k příběhu a zamyšlení nad tím, komu jsem se někdy posmíval já. Každý si na lísteček napíše, komu ze svých spolužáků se někdy za něco smál, přidal se k ostatním, nebo se nezastal toho, komu se posmívali. Poté bude mít každý možnost omluvit se. Ten, kdo čekal na omluvu a nedočkal se jí, bude moci za dotyčným přijít a říci mu, čím mu ublížil.</p> <p>Hodnocení: Žáci ohodnotí aktivitu tím, že zvednou „smajlíka“ s příslušným výrazem.</p>	<p>Žák - zhodnotí, zda se v dané situaci běžného života má nebo nemá angažovat a adekvátně ji řeší, projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků.</p>	<p>Text: příběh Michaely (6). Pro každého žáka papír.</p>
<p>Sněhová koule: Žáci dostanou otázku: Co konkrétně mohu udělat, abych mohl říci každému spolužákovi/spolužačce: Jsem tu pro Tebe? Nejdříve na ni má odpovědět každý sám (odpověď se zapisuje na papír). Poté se vytvoří dvojice, které odpovídají opět na stejnou otázku, skupina – „sněhová koule“ se stále nabaluje a otázka zůstává stejná – vzniká čtyřčlenná a poté osmičlenná skupina. Nakonec se na otázku odpovídá před celou třídou, řešení se zapíše na předem připravený arch papíru.</p>	<p>Žák vnímá svět očima druhých.</p>	<p>Pro každého žáka papír, na tabuli otázka: Co konkrétně mohu dělat, abych mohl říci každému spolužákovi/spolužačce: jsem tu pro Tebe?</p>

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
<p>Úkol: Každý se v průběhu týdne pokusí dívat na svět „očima svých spolužáků“ a bude se snažit někomu pomoci nebo udělat radost, ale tak, že nebude čekat něco za odměnu. Ideální je konkrétní skutek udělat tajně (tak, aby si ten, kdo má být potěšen, ani nevšiml, kdo ho potěšil).</p>	<p>Žák vnímá svět očima druhých, všímá si potřeb ostatních, pomáhá druhým a neočekává za to odměnu.</p>	
REFLEXE		
<p>Hodnocení – Barevná škála: Je připravena čtvrtka s nápisem tématu dne a fixy (zelené, žluté a červené). Zelená barva znamená nejlepší hodnocení, červená nejhorší a žlutá je střed. Každý má za úkol namalovat na čtvrtku tři puntíky podle toho, jak hodnotí celý den. Po ohodnocení se žáci vyjádří k tomu, proč se rozhodli právě pro takové hodnocení. (Reitmayerová, 2007)</p>	<p>Žák dokáže hodnotit proběhlé aktivity, chování své i ostatních, spolupráci mezi spolužáky, svůj názor si obhájí a odůvodní.</p>	<p>Čtvrtka s tématem dne, zelené, žluté a červené fixy.</p>

2. Den: Já a moje rodina

Časová dotace: 4 hodiny

Cíle: kognitivní – žák rozvíjí svůj vztah ke své rodině, lépe poznává sebe samého a svoji rodinu, pojmenovává vlastnosti své a svých blízkých, pojmenuje a vysvětlí mezigenerační a příbuzenské vztahy, rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, uvede příklady funkcí rodiny a jejích jednotlivých členů, ocení kladné stránky jednotlivých členů rodiny, zhodnotí, zda se v dané situaci běžného života má nebo nemá angažovat a adekvátně ji řeší, pojmenuje jednotlivá období lidského života, čte s porozuměním, ocení i konstruktivně kritizuje sebe samého a své spolužáky, dokáže vyjádřit své myšlenky

afektivní – žák vnímá důležitost rodiny, dobrých rodinných vztahů, uvědomuje si, kdo je pro něho v životě důležitý a pro koho je, nebo chce být důležitý on, váží si své rodiny, svým chováním podporuje dobré mezilidské vztahy, dokáže pochopit druhé, vybere vhodné prostředky pro charakteristiku své rodiny, přijímá přednosti a nedostatky své a svých spolužáků, dokáže ohodnotit proběhlé aktivity, chování své i ostatních, spolupráci mezi spolužáky, obhájí a odůvodní svůj názor

psychomotorické – žák rozvíjí smyslové vnímání, aktivně naslouchá, charakterizuje svoji rodinu pomocí výtvarného či literárního díla

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
MOTIVACE:		
<p>Volné psaní: Žáci mají pět minut na to, aby toho napsali co nejvíce na téma rodina. K myšlenkám, které již napsali, se nesmějí vracet, nemusí dbát na pravopis. Pokud už je nic k tématu nenapadá, mají psát o svých pocitech a například i o tom, je nic nenapadá a mají se snažit vrátit k tématu.</p>	<p>Žák rozvíjí svůj vztah ke své rodině, dokáže vyjádřit své myšlenky.</p>	<p>Papír pro každého žáka.</p>
<p>Četba příběhu: Žáci dostanou texty s pravdivými příběhy o rodině. Každá skupina má za úkol přečíst jeden příběh a převyprávět ostatním. Následuje diskuse o rodinách (rodinné vztahy, problémy, funkce rodiny atd.)</p>	<p>Žák vnímá důležitost rodiny, dobrých rodinných vztahů, rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, uvede příklady funkcí rodiny a jejích jednotlivých členů.</p>	<p>Texty příběhů o rodině (7).</p>
ŘEŠENÍ		
<p>V čem jsem dobrý: Každý žák má na papír napsat pět svých pozitivních vlastností nebo něčeho, co se mu daří. Poté si vybere někoho z rodiny, o kom napíše totéž co o sobě.</p> <p>Hodnocení v kruhu: Jak bylo těžké najít na sobě pět pozitivních věcí? Bylo jednodušší psát o sobě nebo o někom jiném, proč? Všichni zavřou oči a počtem prstů, které ukáží, obodují obtížnost předcházejícího úkolu (nula prstů – úkol nebyl náročný, deset prstů – úkol byl velmi náročný).</p>	<p>Žák lépe poznává sebe samého, pojmenovává vlastnosti své a svých blízkých, ocení kladné stránky jednotlivých členů rodiny.</p>	<p>Pro každého žáka papír.</p>

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
<p>Hra - Umím – neumím: Žáci se posadí do kruhu, a každý o sobě řekne, co dobře umí a co moc dobře neumí. Hra končí, když každý zodpoví tyto dvě otázky. Po hře se žáků zeptáme: Co bylo snadnější říci, to pozitivní nebo negativní? (Portmann, 1999)</p>	<p>Žák přijímá přednosti a nedostatky své a svých spolužáků.</p>	
<p>Pracovní list: Žáci dostanou pracovní list, kde mají napsané příbuzenské vztahy, ke kterým doplní jména svých příbuzných.</p>	<p>Žák pojmenuje a vysvětlí mezigenerační a příbuzenské vztahy, ocení i konstruktivně kritizuje sebe samého a své spolužáky.</p>	
<p>Charakteristika rodiny: Každý žák má za úkol charakterizovat svoji rodinu (výtvarným nebo literárním dílem). Hodnocení – každý představí své dílo, žáci si hodnotí své práce navzájem (konstruktivně).</p>	<p>Žák rozvíjí smyslové vnímání, vybere vhodné prostředky pro charakteristiku své rodiny, charakterizuje svoji rodinu pomocí výtvarného či literárního díla, uvědomuje si, kdo je pro něho v životě důležitý a pro koho je,</p>	<p>Pomůcky k tvorbě.</p>

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
	nebo chce být důležitý on.	
<p>Stanoviště: Každý žák si vybere stanoviště které/ která navštíví. Všechna stanoviště se vztahují k tématu rodina.</p> <p>Stanoviště č. 1 - Aktivity: Na toto stanoviště musí přijít alespoň 4 žáci, aby mohli hru hrát. Žáci utvoří dvojice. Na lístečcích jsou napsaná slova, která v jednom kole předvádí pantomimou, v dalším kreslí a poté je musí popsat slovy. Jeden ze dvojice vylosuje lísteček se slovem, které má předvádět a druhý se snaží dané slovo uhodnout. Délka hry závisí na domluvě (žácisi určí, kolik kol budou hrát).</p> <p>Stanoviště č. 2 - Hraní rolí: Na toto stanoviště musí přijít žáci po trojicích. Každá trojice si vylosuje lísteček se situací, která by se mohla stát v rodině. Každý si vylosuje jeden lísteček s rolí (matka, otec, dítě). Žáci si mají danou situaci zahrát a řešit ji tak, jak si myslí, že by ji měl řešit daný člen rodiny.</p> <p>Stanoviště č. 3 - I. N. S. E. R. T.: Žáci dostanou text s instrukcemi, jakým způsobem s ním mají pracovat (v průběhu čtení určitým způsobem označují informace, které výborně znají, které neznají, atd.)</p> <p>Po ukončení práce na stanovištích následuje hodnocení v kruhu.</p>	<p>Žák zhodnotí, zda se v dané situaci běžného života má nebo nemá angažovat a adekvátně ji řeší, pojmenuje jednotlivá období lidského života, dokáže pochopit druhé, čte s porozuměním.</p>	<p>Pravidla hry, kartičky se slovy (8), přesýpací hodiny.</p> <p>Přesýpací hodiny.</p> <p>Kartičky s názvy rolí a situacemi, pokyny na stanovišti (9).</p> <p>Text a postup práce (10).</p>

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
<p>Kolečko: Žáci se posadí do kruhu a odpovídají na otázku: Co konkrétně mohu udělat, aby se zlepšily vztahy v mé rodině? Odpovídají postupně podle toho, jak sedí v kruhu, odpovědi se zapisují.</p>	<p>Žák aktivně naslouchá, váží si své rodiny, svým chováním podporuje dobré mezilidské vztahy.</p>	
REFLEXE		
<p>Hodnocení – Barevná škála: Je připravena čtvrtka s nápisem tématu dne a fixy (zelené, žluté a červené). Zelená barva znamená nejlepší hodnocení, červená nejhorší a žlutá je střed. Každý má za úkol namalovat na čtvrtku tři puntíky podle toho, jak hodnotí celý den. Po ohodnocení se žáci vyjádří k tomu, proč se rozhodli právě pro takové hodnocení. (Reitmayerová, 2007)</p>	<p>Žák dokáže ohodnotit proběhlé aktivity, chování své i ostatních, spolupráci mezi spolužáky, svůj názor si obhájí a odůvodní.</p>	<p>Čtvrtka s tématem dne, zelené, žluté a červené fixy.</p>

3. den: Kdo potřebuje naši pomoc? Hendikepovaní, staří, nemocní, ...

Časová dotace: 4 hodiny

Cíle: kognitivní – žák rozvíjí svůj vztah ke druhým, rozliší kdo je nemocný, hendikepovaný, sociálně slabý, adekvátně jim pomáhá, utvoří si vlastní názor, který dokáže obhájit a odůvodnit, ale také připustí vlastní omyl, seznámí se s životem lidí, kteří potřebují pomoc (nemocní, hendikepovaní, staří, atd.), najde požadované informace v knihách či na internetu, čte s porozuměním, rozlišuje podstatné informace v textu, které si zaznamená a zapamatuje

afektivní – žák vnímá potřeby nemocných a sociálně slabých lidí, dokáže ohodnotit proběhlé aktivity, chování své i ostatních, spolupráci mezi spolužáky, obhájí a odůvodní svůj názor

psychomotorické – žák si vyzkouší vykonat běžné činnosti bez pomoci zraku, jízdu na invalidním vozíku

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
MOTIVACE		
Jak se cítí ostatní?: Žáci si vyzkouší invalidní vozík a běžné činnosti poslepu, aby zjistili, jak se mohou cítit hendikepovaní. V kruhu se hovoří o tom, jak se kdo při předešlém cvičení cítil, co bylo náročné a jestli si žáci něco nového uvědomili.	Žák si vyzkouší vykonat běžné činnosti bez pomoci zraku, jízdu na invalidním vozíku	Šátky na zavázání očí, invalidní vozík.
Diskuse: Diskuse na téma – Kteří lidé potřebují zvláštní péči a pomoc? Měli bychom se o ně zajímat my? Proč?	Žák vnímá potřeby nemocných a sociálně slabých lidí.	
ŘEŠENÍ		
Modelové situace: Čtveřice žáků si vylosuje lísteček s modelovou situací (např. Čekáš na autobusové	Žák rozvíjí svůj vztah	Lístečky s modelový

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
zastávce spolu s člověkem, který je nevidomý. Jak mu můžeš pomoci? atd.) Každá čtveřice po domluvě zahraje třídě svoji modelovou situaci a její řešení. Po skončení následuje vždy diskuse k danému tématu.	k hendikepovaným lidem, adekvátně jim pomáhá.	mi situacemi (11).
<p>Samostatná práce ve skupinách: Žáci se rozdělí do skupin cca po pěti. V předešlé diskusi žáci určí různé skupiny lidí, kterým bychom mohli a měli pomáhat (např.: staří, nemocní, hendikepovaní, sociálně slabí, atd.). Každá skupina dostane za úkol sehnat zadané informace k jedné skupině potřebných.</p> <p>Prezentace skupinové práce: Každá skupina určí řečníka, ten seznámí ostatní žáky s informacemi, které se dozvěděli.</p> <p>Hodnocení skupinové práce – Byla pro vás skupinová práce přínosná? V čem?</p>	Žák rozliší, kdo je nemocný, hendikepovaný, sociálně slabý, seznámí se s životem lidí, kteří potřebují pomoc (nemocní, hendikepovaní, staří, atd.), najde požadované informace v knihách či na internetu, čte s porozuměním, rozlišuje podstatné informace v textu, které si zaznamená a zapamatuje.	Pro každou skupinu papír se zadáním úkolu (12). Knihy, brožury, internet.
<p>Zhodnocení - výstup projektu (Muší skupiny): Žáci dostanou otázku: Komu ze svého okolí chcete udělat radost a jakým způsobem (navštívit někoho opuštěného a dát mu nějaký dárek, nacvičit si divadelní představení a zahrát v domově důchodců, atd.)? Individuálně nebo ve skupině? Nejdříve otázky odpoví dvojice (odpověď se zapisuje na papír). Poté žáci vytvoří čtveřice, které odpovídají opět na stejné otázky, skupina se ještě jednou spojí a opět se musí domluvit na odpovědích na tyto otázky. Poté se na</p>	Žák si utvoří vlastní názor, který dokáže obhájit a odůvodnit, ale také připustí vlastní omyl.	Papír pro každého žáka.

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
otázky odpovídá před celou třídou, konečné řešení se zapíše na předem připravený arch papíru.		
Plán na realizaci výstupu: Zapisujeme, co je třeba udělat, abychom daný výstup mohli realizovat.	Žák dokáže určit činnosti, které je třeba udělat pro splnění daného úkolu.	Papír, psací potřeby.
REFLEXE		
Hodnocení – Barevná škála: Je připravena čtvrtka s nápisem tématu dne a fixy (zelené, žluté a červené). Zelená barva znamená nejlepší hodnocení, červená nejhorší a žlutá je střed. Každý má za úkol namalovat na čtvrtku tři puntíky podle toho, jak hodnotí celý den. Po ohodnocení se žáci vyjádří k tomu, proč se rozhodli právě pro takové hodnocení. (Reitmayerová, 2007)	Žák dokáže ohodnotit proběhlé aktivity, chování své i ostatních, spolupráci mezi spolužáky, svůj názor si obhájí a odůvodní.	Čtvrtka s tématem dne, zelené, žluté a červené fixy.

4. Den: Chystáme výstup projektu

Časová dotace: 4 hodiny

Cíle: kognitivní – žák řeší daný úkol (samostatně nebo ve skupině)

afektivní – žák si uvědomí, co pro něho znamená pomoc, vnímá svět očima druhých, oceňuje hodnotu pomoci a sám pomáhá druhým, dokáže ohodnotit proběhlé aktivity, chování své i ostatních, spolupráci mezi spolužáky, obhájí a odůvodní svůj názor

psychomotorické – žák zvolí vhodnou činnost pro vykonání daného úkolu

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
MOTIVACE		
<p>Pětílístek: Každý žák dostane papír. Na tabuli je napsáno – 1. řádek: Pomoc, 2. řádek: dvě přídavná jména, 3. řádek: tři slovesa, 4. řádek: věta o čtyřech slovech (shrnutí poznatků o pomoci), 5. řádek: jedno nejpodstatnější slovo k tématu pomoc. (Zormanová, 2012)</p> <p>Hodnocení: Jak byla tato aktivita obtížná? Žáci ukáží na prstech ruky (nula prstů – aktivita byla velmi jednoduchá, deset prstů – aktivita byla velmi náročná). Kdo chce, přečte svůj pětílístek nahlas.</p>	<p>Žák si uvědomí, co pro něho znamená pomoc.</p>	<p>Tabule (napsat co má být na kterém řádku). Linkovaný papír pro každého žáka.</p>
<p>Dobry pocit: První den dostali žáci za úkol dívat se na svět „očima svých spolužáků“ a snažit se někomu pomoci nebo udělat radost. Nyní si má každý vzpomenout na to, kdo z jeho spolužáků mu v průběhu projektu udělal největší radost a čím. Ale také na to, komu udělal radost on a čím konkrétně. V kruhu řekne každý žák, na co si vzpomněl. Následuje hodnocení, jak se to komu dařilo a jaký z toho měl kdo pocit – když mu někdo udělal radost, on někomu, ale i jaké je to říci před celou třídou.</p>	<p>Žák vnímá svět očima druhých, oceňuje hodnotu pomoci a sám pomáhá druhým.</p>	
PRODUKT PROJEKTU		

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
<p>Skupinový či individuální výstup: Žáci se připravují na výstup, na kterém se předešlý den projektu společně domluvili.</p>	<p>Žák řeší daný úkol (samostatně nebo ve skupině), zvolí vhodnou činnost pro vykonání úkolu.</p>	
REFLEXE		
<p>Hodnocení – Barevná škála: Je připravena čtvrtka s nápisem tématu dne a fixy (zelené, žluté a červené). Zelená barva znamená nejlepší hodnocení, červená nejhorší a žlutá je střed. Každý má za úkol namalovat na čtvrtku tři puntíky podle toho, jak hodnotí celý den. Po ohodnocení se žáci vyjádří k tomu, proč se rozhodli právě pro takové hodnocení. (Reitmayerová, 2007)</p>	<p>Žák dokáže ohodnotit proběhlé aktivity, chování své i ostatních, spolupráci mezi spolužáky, svůj názor si obhájí a odůvodní.</p>	<p>Čtvrtka s tématem dne, zelené, žluté a červené fixy.</p>

5. Den: Zakončení projektu

Časová dotace: 4 hodiny

Cíle: kognitivní - poznává lidi ve svém okolí, rozlišuje rozdíly mezi lidmi, ve kterých hledá výhody, zjistí, jaké lze dělat chyby při poznávání lidí, žák vytvoří krátký mluvený nebo písemný projev

afektivní - respektuje rozdíly mezi lidmi, váží si všech lidí, i těch, kteří mají nějaký hendikep, chová se ke druhým ohleduplně, výtvarnými prostředky vyjadřuje své pocity, oceňuje hodnotu pomoci a sám pomáhá druhým, dokáže ohodnotit proběhlé aktivity, chování své i ostatních, spolupráci mezi spolužáky, obhájí a odůvodní svůj názor

psychomotorické – žák rozvíjí smyslové vnímání, namaluje, nakreslí nebo popíše výstup projektu

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
PRODUKT PROJEKTU		
Realizace výstupu projektu: V případě skupinového výstupu projektu.	Žák poznává lidi ve svém okolí, respektuje rozdíly mezi lidmi, váží si všech lidí, i těch, kteří mají nějaký hendikep, chová se ke druhým ohleduplně, sám pomáhá druhým.	
REFLEXE		
Hodnocení – malba: Všichni dostanou papír, na který mají libovolným způsobem ztvárnit jejich výstup (namalovat reálnou situaci nebo pocity, mohou k tomu i něco napsat). Ukázka a vysvětlení prací.	Žák výtvarnými prostředky vyjadřuje své pocity, oceňuje hodnotu pomoci,	

Postup – metody, aktivity	Cíle (očekávané výstupy)	Poznámky
	žák namaluje, nakreslí nebo popíše výstup projektu, vytvoří krátký mluvený nebo písemný projev.	
<p>Hodnocení - kruh: Každý žák zhodnotí výstup a celý projekt, porovná s tím, jaká měl očekávání. Diskuse o rozdílech mezi lidmi, výhodách těchto rozdílů, o chybách, které děláme při poznávání lidí.</p>	<p>Žák dokáže ohodnotit výstup projektu, rozlišuje rozdíly mezi lidmi, ve kterých hledá výhody, zjistí, jaké lze dělat chyby při poznávání lidí.</p>	
<p>Test: Žáci dostanou stejný test jako na začátku.</p>	<p>Žák porovná své znalosti na začátku a na konci projektu.</p>	
<p>Hodnocení – Barevná škála: Je připravena čtvrtka s nápisem tématu dne a fixy (zelené, žluté a červené). Zelená barva znamená nejlepší hodnocení, červená nejhorší a žlutá je střed. Každý má za úkol namalovat na čtvrtku tři puntíky podle toho, jak hodnotí celý den. Po ohodnocení se žáci vyjádří k tomu, proč se rozhodli právě pro takové hodnocení. (Reitmayerová, 2007)</p>	<p>Žák dokáže ohodnotit proběhlé aktivity, chování své i ostatních, spolupráci mezi spolužáky, svůj názor si obhájí a odůvodní.</p>	<p>Čtvrtka s tématem dne, zelené, žluté a červené fixy.</p>

MATERIÁLY PRO ŽÁKY

1. Lístečky s popsanými situacemi

Setkání malého prince s liškou. Rozhovor o tom, co to znamená ochočit si někoho.
Malý princ se zmíní lišce o jiné planetě, a o růži, kterou tam pěstoval.
Malý princ pravidelně chodí za liškou, která mu vždy něco moudrého vypráví.
Malý princ pochopí, že růže, kterou pěstoval, je pro něho jiná než ostatní růže.
Liška malému princovi vysvětlí, proč je pro něho tak důležitá květina, kterou pěstoval. Rozdíl je v tom, že růži, kterou pěstoval, zná a věnoval mnoho svého času, aby se o ni staral.

2. Otázky pro skupiny

Liška chtěla, aby si ji princ ochočil, aby se mezi nimi vytvořila pouta. Představte si, že by v příběhu místo lišky vystupoval člověk. Jak se nazývá to, když se mezi lidmi vytvoří pouta?
Co musí člověk udělat proto, aby se stal něčím přítelem?
Co je důležité na přátelství?
Liška řekla, že řeč je pramenem nedorozumění. Vznikají řečí opravdu nedorozumění? Proč?
Proč byla pro malého prince jeho květina tak důležitá?
Co znamená věta: „Co je důležité, je očím neviditelné.“?

3. Text příběhu: Liška

XXI. Liška

Tu se objevila liška.

„Dobrý den,“ řekla.

„Dobrý den“, zdvořile odpověděl malý princ. Obrátil se, ale nic neviděl.

„Jsem tady, pod jabloní...“, řekl ten hlas.

„Kdo jsi?“ zeptal se malý princ. „Jsi moc hezká...“

„Jsem liška,“ řekla liška.

„Pojď si se mnou hrát,“ navrhl jí malý princ. „Jsem tak smutný...“

„Nemohu si s tebou hrát,“ namítla liška. Nejsm ochočena.

„Ó promiň,“ řekl malý princ.

Chvíli přemýšlel a pak dodal:

„Co to znamená ochočit?“

„Ty nejsi zdejší,“ řekla liška, „co tu hledáš?“

„Hledám lidi,“ odvětil malý princ. „Co to znamená ochočit?“

„Lidé,“ řekla liška, „mají pušky a loví zvířata. To je hrozně nepříjemné. Pěstují také slepice. Je to jejich jediný zájem. Hledáš slepice?“

„Ne,“ řekl malý princ. „Hledám přátele. Co to znamená ochočit?“

„Je to něco, na co se moc zapomíná,“ odpověděla liška.

„Znamená to vytvořit pouta...“

„Vytvořit pouta?“

„Ovšem,“ řekla liška. „Ty jsi pro mne jen malým chlapcem podobným statisícům malých chlapců. Nepotřebuji tě a ty mě také nepotřebuješ. Jsem pro tebe jen liškou podobnou statisícům lišek. Ale když si mě ochočíš, budeme potřebovat jeden druhého. Budeš pro mne jediným na světě a já zase pro tebe jedinou na světě...“

„Začínám chápat,“ řekl malý princ. „Znám jednu květinu ... myslím, že si mě ochočila...“

„To je možné,“ dodala liška. „Na Zemi je vidět všelicos...“

„Ó, to není na Zemi,“ řekl malý princ.

Zdálo se, že to probudilo v lišce velkou zvědavost:

„Na jiné planetě?“

„Ano.“

„Jsou na té planetě lovci?“

„Nejsou.“

„Ach, to je zajímavé! A slepice?“

„Také ne.“

„Nic není dokonalé,“ povzdychla si liška.

Ale vrátila se ke svému nápadu:

„Můj život je jednotvárný. Honím slepice a lidé honí mne. Všechny slepice jsou si navzájem podobné a také lidé jsou si podobní. Trochu se proto nudím. Ale když si mě ochočíš, bude můj život jakoby prozářen sluncem. Poznám zvuk kroků, který bude jiný než všechny ostatní. Ostatní kroky mě zahánějí pod zem. Ale tvůj krok mě jako hudba vyláká z doupěte. A pak, podívej se! Vidíš támhleta obilná pole? Nejím chléb. Obilí je pro mne zbytečné. Obilná pole mi nic nepřipomínají. A to je smutné. Ale ty máš zlaté vlasy. Bude to opravdu nádherné, až si mě ochočíš. Zlaté obilí mi tě bude připomínat. A já budu milovat šumění větru v obilí...“

Liška umlkla a dlouho se dívala na malého prince.

„Ochoč si mě, prosím!“ řekla.

„Velmi rád,“ odvětil malý princ, „ale nemám moc času. Musím objevit přátele a poznat spoustu věcí.“

„Známe jen ty věci, které si ochočíme,“ řekla liška. Lidé už nemají čas, aby něco poznávali. Kupují u obchodníků věci úplně hotové. Ale poněvadž přátelé nejsou na prodej, nemají přátel. Chceš-li přítele, ochoč si mě!“

„Co mám dělat?“ zeptal se malý princ.

„Musíš být hodně trpělivý,“ odpověděla liška. „Sedneš si nejprve kousek ode mne, takhle do trávy. Já se budu na tebe po očku dívat, ale ty nebudeš nic říkat. Řeč je pramenem nedorozumění. Každý den si však budeš moci sednout trochu blíž...“

Druhý den přišel malý princ zas.

„Bylo by lépe, kdybys přicházel vždycky ve stejnou hodinu,“ řekla liška. „Přijdeš-li například ve čtyři hodiny odpoledne, již od tří hodin budu šťastná. Čím více čas pokročí, tím budu šťastnější. Ve čtyři hodiny budu už rozechvělá a neklidná; objevím cenu štěstí! Ale budeš-li přicházet v různou dobu, nebudu nikdy vědět, v kterou hodinu vyzdobit své srdce... Je třeba zachovávat řád.“

„Co to je řád?“ řekl malý princ.

„to je také něco moc zapomenutého,“ odpověděla liška, „to, co odlišuje jeden den od

druhého, jednu hodinu od druhé. Moji lovci například zachovávají také řád. Tančí každý čtvrtek s děvčaty z vesnice. Každý čtvrtek je tedy nádherný den! Jdu na procházku až do vinice. Kdyby lovci tančili kdykoliv, všechny dny by se podobaly jeden druhému a neměla bych vůbec prázdniny.“

Tak si malý princ ochočil lišku. A tu se přiblížila hodina odchodu.

„Ach budu plakat,“ řekla liška.

„To je tvá vina,“ řekl malý princ. „Nepřál jsem ti nic zlého, ale tys chtěla, abych si tě ochočil...“

„Ovšem,“ řekla liška.

„Ale budeš plakat!“ namítl malý princ.

„Budu plakat,“ řekla liška.

„Tak tím nic nezískáš!“

„Získám, vzpomeň si na tu barvu obilí.“

A potom dodala: „Jdi se podívat ještě jednou na růže. Pochopíš, že ta tvá je jediná na světě. Přijdeš mi dát sbohem a já ti dám dárek – tajemství.“

Malý princ odběhl podívat se znovu na růže.

„Vy se mé růži nepodobáte, vy ještě nic nejste,“ řekl jim. „Nikdo si vás neochočil a vy jste si taky nikoho neochočily. Jste takové, jaká byla má liška. Byla to jen liška podobná statisícům jiných lišek. Ale stala se z ní má přítelkyně a teď je pro mne jediná na světě.“

A růže byly celé zaražené.

„Jste krásné, ale jste prázdné,“ pokračoval. „Není možné pro vás umřít. Pravda, o mé růži by si obyčejný chodec myslel, že se vám podobá. Ale ona jediná je důležitější než vy všechny, protože právě ji jsem zaléval. Protože ji jsem dával pod poklop. Protože ji jsem chránil zástěnou. Protože jí jsem pozabíjel housenky (kromě dvou nebo tří, z kterých budou motýli). Protože právě ji jsem poslouchal, jak naříkala nebo se chlubila, nebo dokonce někdy mlčela. Protože je to má růže.“

A vrátil se k lišce.

„Sbohem...“ řekl.

„Sbohem,“ řekla liška. „Tady je to mé tajemství, úplně prostinké: správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“

„Co je důležité, je očím neviditelné,“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

„A pro ten čas, který jsi své růži věnoval, je ta tvá růže tak důležitá.“

„A pro ten čas, který jsem své růži věnoval...“, řekl malý princ, aby si to zapamatoval.
„Lidé zapomněli na tuto pravdu,“ řekla liška. „Ale ty na ni nesmíš zapomenout. Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži...“
Jsem zodpovědný za svou růži...“, opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

(Zdroj: SAINT-EXUPÉRY, Antoine de. *Malý princ*. 1. vydání v této podobě. V Praze: Albatros, 2015, 111 stran. ISBN 978-80-00-04036-3)

4. Test

Jméno a příjmení:.....

Třída:.....

Škola:.....

1. Vyjmenuj 3 spolužáky, se kterými máš 1 společnou vlastnost. Napiš, jaká je to vlastnost.

.....

2. Napiš, který spolužák má nejvíce sourozenců, kolik jich je a jak se jmenují.

.....

3. Jaké jsou tvé životní role?

.....

4. Doplň:

Matka mého otce je mé matky.

Dcera mé tety je mých rodičů.

Představ si, že máš sestru, která je vdaná. Potom:

Manžel mé sestry je můj.....

5. Napiš, pro které období lidského života jsou charakteristické tyto znaky: Dítě ve věku od jednoho do tří let. V tomto období se učí mnoha novým věcem (chodit, mluvit, chodit na nočník, dát najevo své potřeby a svá přání atd.) Prořezávají se mu první zuby.

.....

6. Doplň:

Nemocný je člověk, který

Hendikepovaný je člověk, který

Sociálně slabý je člověk, který

7. Napiš, pro koho jsou určená tato zařízení:

Dětský domov.....

Stacionář.....

Domov pro seniory.....

8. Hendikepovaní lidé potřebují různé speciální pomůcky. Víš kdo, potřebuje kterou pomůcku? Spoj osoby a pomůcky, které potřebují.

Člověk, který je nevidomý

invalidní vozík

zvuková signalizace u semaforů

bezbariérové přechody pro chodce

Člověk, který je neslyšící

vodící pes

braillovo písmo

Člověk, který nemůže chodit

znaková řeč

orientační pásy na chodnících

9. Jak můžeš pomoci nevidomému člověku, když ho uvidíš čekat na autobusové zastávce?

.....

.....

10. Znáš nějakou organizaci, která pomáhá jiným lidem? Napiš její název, a komu pomáhá.

.....

5. Sada kartiček

Pro koho jsem na světě?	
RODINA	KAMARÁDI
SOUSEDÉ	SPOLUŽÁCI
DĚDA	OTEC
BABIČKA	MATKA
PŘÍBUZNÍ	SOUROZENCI
LIDÉ, KTERÉ POTKÁVÁM NA ULICI	
LIDÉ, KTEŘÍ POTŘEBUJÍ POMOC	
STAŘÍ LIDÉ	NEMOCNÍ
HENDIKEPOVANÍ	UČITELÉ
DOMÁCÍ MAZLÍČEK	

6. Text: příběh Michaely

MICHAELA HOLÍKOVÁ, 15 let, ZŠ při FN Černopolní 9, Brno

Budu psát o příběhu s mým kamarádem, který se odehrál v 8. třídě na naší ZŠ v Havířově. Ve třídě, asi jako v každé jsme se bavili všichni zvlášť, měli jsme utvořené skupinky lidí, ale pokaždé se v té skupině pár dětí vyměnilo, takže se nestalo, že by se tam nikdo s nikým nebavil. V poslední době jsem si všimla, že si kluci, bohužel i některé holky, zasedli na našeho spolužáka Adama. Adam nebyl vůbec špatný kluk, jen byl jiný svým oblečením, občas taky uvažováním, protože občas řekl nějakou pořádnou hloupost a všichni se mu smáli, ale takový člověk se najde v každé společnosti, nebo si to aspoň myslím. Za oblečení bych Adama vůbec neodsuzovala. Každý by se měl oblékat tak, jak je mu pohodlné. Adamovi se kluci zrovna za to oblečení smáli. Posmívali se mu větami jako: "Adam má ponožky až do nebe". Ze začátku jsem se tomu smála já i Adam, ale když se to opakovalo a stupňovaly se nadávky, už mi to směšné nepřišlo, ani Adamovi. Snažil se bránit tomuto posměchu, ale nic nepomohlo. Po nějaké době přibyl i fyzický kontakt mezi Adamem a spolužáky. Zkoušeli ho například zavírat do skřínky v průběhu hodiny. Házeli si s jeho věcmi, různé věci mu schovávali po třídě a také mu brali svačiny. Když už jsem se na to něchtěla dívat, sebrala jsem se a šla za naším třídním učitelem a všechno mu pověděla. Protože jediné já jsem to viděla. Pan učitel šel a hned Adama odvedl k paní ředitelce. A já jsem byla taky u paní ředitelky, abych nahlásila děti, které se těchto činů zúčastňovali. Bylo mi líto nahlásit i moje kamarády, ale kdyby se tomu tehdy nepřidávali, tak nemuseli sedět. Adam za mnou potom přišel s velkou bonboniérou a poděkoval mi, dokonce za mnou přišla i jeho maminka a také mi poděkovala, a když jsem viděla její oči, jako bych z nich vyčetla, jak moc by dala za to, aby její Adam byl v pořádku a nic mu nehrozilo a jak moc se jí ulevilo a byla šťastná. Doteďka se dívám, jestli Adamovi někdo neublíží a jakmile nějaký náznak šikany nebo jenom výsměchu, tak jsem se Adama zastala. A potom, když mu někdo něco udělal, aniž bych tam byla, tak jsem ho podporovala a povídala si s ním. Pomohla jsem i jeho rodičům, mohla jsem se pochválit. Řekla jsem si: To já jsem mu pomohla, jsem na sebe hrdá, i když pro mě to byla maličkost, tak pro něj to bylo něco velkého a už se nemusí trápit a bát se dalšího dne. Dnes už ve třídě vycházíme všichni za dobře.

(Zdroj: *Vítězné příběhy* [online]. Dětský čin roku. Nestr. [cit. 15. 12. 2015]. Dostupný z: <<http://www.detskycinroku.cz/>>.)

7. Texty příběhů o rodině

MICHAELA KAČENÁKOVÁ, 14 let

ZŠ, Petra Bezruče 2000

Jmenuji se Michaela Kačenáková a je mi čtrnáct let. Rozhodla jsem se popsat svou osobní zkušenost, která mě citově velice zasáhla, ale především, pravděpodobně ovlivnila můj další život.

Budu Vám vyprávět příběh mé babičky Marty. Moje babička byla po celý svůj život veselá a energická žena, která nezkazila nikdy žádnou legraci a vždy si udělala čas, aby mohla pomoci druhým lidem. Babička se ve svých asi 65 letech začala měnit, již neměla tolik energie jako dřív, ale hlavním problémem začalo být její stále větší zapomínání, kterému nikdo z naší rodiny zpočátku nevěnoval žádnou pozornost. Tento stav se neustále zhoršoval, proto musela podstoupit lékařské vyšetření, které potvrdilo Alzheimerovu chorobu, což je nemoc, která se nedá vyléčit, ale pouze zpomalit. Přemýšlela jsem, jak bych mohla být užitečná a babičce pomoci. Poradila mi moje mamka, která má vystudovanou speciální pedagogiku. Začala jsem být domácí učitelkou své babičky, začaly jsem si hrát na školu. Úkoly, které vypracovávala, spočívaly v různých činnostech, které byly zaměřeny na upevnění paměti a nácviku jemné i hrubé motoriky. Babička počítala, psala diktáty, opisovala text z knihy, vyjmenovávala dny v týdnu, navlékala korálky, zapínala knoflíky na kabátě, zkrátka jsem pro ni neustále připravovala úkoly, které ji alespoň na nějaký čas zabavily. Denně jsme opakovaly jméno a příjmení společně s adresou, což je pro takového člověka nejdůležitější, protože se přestává orientovat v čase i v prostoru a v rodném městě se dokáže i ztratit. Velice ráda vzpomínám na chvíle, kdy mi babička vyprávěla své zážitky z mládí, které mě skoro vždy dokázaly rozesmát.

I když je už babička čtyři roky po smrti, stále na ni s láskou a úctou vzpomínám. Domnívám se, že každý kdo potřebuje pomoci, by měl být vyslyšen. Všichni bychom se měli snažit nezištně pomáhat druhým, ale především nikdo by neměl zůstat sám, protože samota je opravdu zlá.

(Zdroj: *Vítězné příběhy* [online]. Dětský čin roku. Nestr. [cit. 15. 12. 2015]. Dostupný z: <<http://www.detskycinroku.cz/>>.)

MARTIN PANOC, 12 let

ZŠ a MŠ Chuchelná

Mám skvělého dědu. Když byl mladý, hrál fotbal, chytal za mužstvo SK Meteor Strahovice. Nějaký čas trénoval naše mužstvo žáků. Byl usměvavý, veselý, zažívali jsme s ním spoustu legrace.

Během prázdnin si v důchodě na nás našel čas. Hlídal mě, bratrance a tři sestřenice. Chodili jsme na procházky, jezdili na výlety a hráli různé hry.

Minulé léto se s dědou začalo dít něco zvláštního. Stěžoval si na bolesti nohou a svalů. Nevěděl, co je příčinou. Lékaři u něj našli zvláštní nemoc svalů, která se stále zhoršuje. Většinu času tráví doma nebo na zahradě. Musí používat bozík nebo berle. Se sestřenicí jsme babičce navrhli, že budete dědu za pěkného počasí vozit na procházky. Babička souhlasila. Skoro každý den jsme se s dědou dohodli a vyvezli ho do vesnice, kam si přál. Vždycky jsme si s ním hezky popovídali.

Během těchto prázdnin nám ale dědu odvezli do nemocnice do Opavy. Babička za ním denně jezdí a vozí mu i naše vzkazy a přání brzkého uzdravení. Procházky s dědou, jeho úsměv a dobrá nálada nám doma všem chybí. Dědo, brzy se nám vrať domů.

(Zdroj: *Vítězné příběhy* [online]. Dětský čin roku. Nestr. [cit. 15. 12. 2015]. Dostupný z: <<http://www.detskycinroku.cz/>>.)

SARAH MYSLÍKOVÁ, 14 let

ZŠ Fryčovická

Ahoj, jmenuji se Sára. Když jsem byla menší, stále jsem si přála sourozence. Když mi mamka oznámila, že budu mít brášku, byla jsem celá bez sebe.

Po narození brášky, jsem na tom nebyli moc dobře s penězi. Moje mamka byla na mateřské jen osm měsíců a pak šla hned do práce, ve které byla od deseti ráno do osmi do večera. Neměla jsem na výběr a musela jsem začít pomáhat. Hned, jak jsem se vrátila ze školy, můj táta odešel do práce a já hlídala brášku až do večera. On hlídal ráno a já večer. Skoro celou osmou třídu jsem nebyla se svojí kamarádkou venku. Mamka neměla moc volna v práci. Babička nám pomoci nemohla, protože jsme ze Slovenska, ke bydlení celá rodina a babička k nám jedzí dvakrát za rok.

Sice jsme na tom byli finančně dobře, chyběly mi hodiny strávené nad knížkami. Učila jsem se někdy až do jedenácti večer, ale nakonec jsem to všechno zmákla. Vysvědčení mám s vyznamenáním a mamka s tatínkou na mě byli hrdí, že jsem jim tolik pomohla.

Momentálně je mému bratrovi rok a šest měsíců a jmenuje se Oliver a je to ten nej bráška na světě.

(Zdroj: *Vítězné příběhy* [online]. Dětský čin roku. Nestr. [cit. 15. 12. 2015]. Dostupný z: <<http://www.detskycinroku.cz/>>.)

TEREZA NOVÁKOVÁ, 12 let

ZŠ Velvary

Když jsem chodila do 4. Třídy, jela jsem do lázní kvůli nemocným ledvinám. Potkala jsem tam dva kamarády sourozence Janičku Davidka, kterým bylo něco mezi 4-6 lety. Skoro každý den chodily dětem dopisy, ale oni nedostali ani jeden. Protože jsem je měla moc ráda, tak jsem koupila pohledy a známky a jakoby „jsem jim posílala dopisy“. Když pak odjížděly, bylo mi jich moc líto a po lázních jsem jim dál psala. Poslala jsem jí dokonce i velký balík. Až budu velká, chci si je adoptovat. Můkrát jsem mamku prosila, ať si je adoptujeme, ale ona říká, že by nám je nedali. Jsou v dětském domově, protože je týrala jejich máma. Ráda bych jim pomohla, ale nevím jak. Moc mi chybí a doufám, že je ještě někdy potkám.

(Zdroj: *Vítězné příběhy* [online]. Dětský čin roku. Nestr. [cit. 15. 12. 2015]. Dostupný z: <<http://www.detskycinroku.cz/>>.)

DAVID BARTON, 15 let let

Zš a Mš Františka Palackého Hodslavice

Je mi skoro patnáct let, chodím do deváté třídy a ve svém volném čase jezdím pomáhat prababičce a pradědečkovi. Praděda letos oslavil už osmdesáté narozeniny. Oba mají nemocné nohy, prababička chodí dokonce o berlích. Pradědeček ještě zvládá se starat o záhonky, občas něco opravit nebo vyrobit ze dřeva a věnovat se svému oblíbenému koníčku-včelaření. V něm mu rád pomáhám a možná jej po něm někdy i zdědím. S prababičkou hospodaříme v kuchyni, to hlavně podávám suroviny při vaření a vypomáhám s domácností. Také jim chodím nakupovat a o prázdninách pro oběd do kulturního domu. S pradědou sbíráme popadaná jablka, hrabeme listí, sekáme trávník, plejeme záhony. Když jsme v dílně, tak mi pradědeček vysvětluje mnoho věcí nebo mi ukazuje, jak se co dělá. Třeba jsem se pokoušel, za jeho asistence, vyrobit ze dřeva štamprli. Nejraději však včelaříme. Vždycky se těším, až půjdeme do úlů. Asi největším zážitkem bylo, když jsem poprvé držel v ruce souš oblepenou včelami. Nebo jak jsme na jaře hledali včelí matky. To se musí prohlédnout celý úl, nejprve horní nástavek (medník) a poté dolní nástavek (plodiště). Ovšem nejlepší je vybírání pláství (rámek s medem) a jejich následné vytočení. Největší radost byla, když jsme loni vytočili přes tři metráky medu! Prababičce a pradědečkovi hrozně rád pomáhám a vždycky se na ně těším. Vím, že to mnohým lidem nepřipadá jako bůhvíjaký čin, ale mí praprarodiče to vidí jinak. Jsou velice rádi, když za nimi přijdu a velice si mé pomoci váží. A já? Já ji беру jako samozřejmost.

(Zdroj: *Vítězné příběhy* [online]. Dětský čin roku. Nestr. [cit. 15. 12. 2015]. Dostupný z: < <http://www.detskycinroku.cz/>>.)

KATEŘINA NOVOTNÁ, 15 let

ZŠ Petra Bezruče 2000

Jmenuji se Kateřina Novotná a je mi 15 let. Rozhodla jsem se napsat tento příběh, který ovlivnil a jistě i ovlivní můj život a doufám, že budu také někoho motivovat. Začalo to 1. 4. 2006, kdy se Eliška s bráškou narodila. Předpokládalo se, že budou oba zdraví, ale bohužel se Eliška narodila s těžkou formou dětské mozkové obrny. V té době mi bylo pouhých 7 let, a tak jsem to moc nechápala. Ale poté, co mi táta vše vysvětlil, jsem se rozhodla, že se budu co nejvíce snažit a pomáhat, aby měla šťastné dětství.

V současné době jí je 8 let a je to šťastné a veselé dítě i přes svůj handicap. Věnuji jí veškerý svůj volný čas: posloucháme a zpíváme spolu písničky, učím ji básničky a prohlížíme si knížky. Beru si Elišku ke svým kamarádkám, aby byla co nejvíce ve styku se zdravými dětmi, chodíme spolu na procházky a za krásného počasí na pikniky. Pokaždé, když se spolu po nějaké té době vidíme, říká mi: „Kát'o, ty jsi moje sestra. Já tě miluju.“ I přes její problém s řečí jí velice dobře rozumím. Jsem takový rodinný tlumočník.

Každý den ji vozíme do speciální školy a já ji pak doma učím rozpoznávat barvy, písmenka, ale nejšikovnější je v počítání. Celá rodina jí dává co nejvíce lásky a bráška Jiřík se k ní chová jako ke zdravému dítěti. Občas ji dokonce přebaluje a cvičí s ní. Vzhledem k tomu, že Eliška nechodí, musíme ji všude přenášet. Většinou ji přenáší táta (jelikož je nejsilnější), ale jsou dny, kdy to zůstane na mně nebo mamce. Aby to mamka psychicky i fyzicky zvládala, tak nám pomáhá i babička. Když může, bere si Elišku na chatu, kde jí samozřejmě musím pomáhat, aby se to dalo ve dvou zvládnout. Eliška je s námi v přírodě strašně šťastná.

Pomáhám rodičům s charitativní sbírkou víček ve školách, domácnostech, knihovně a taktéž nám pomáhají i mí kamarádi a jejich rodiny. O letošních prázdninách byla Eliška s maminkou ve speciálních lázních, které zčásti pokrývala sbírka víček. Lázně jí moc pomohly, je pohyblivější a uvolněnější.

A nakonec bych se s vámi chtěla podělit o charitativní akce, které se pro Elišku konaly nebo konat budou: charitativní koncert, výstava a dražba fotek Evy Merhautové, připravuje se kalendář fotek již zmíněné Evy Merhautové. Eliščin příběh zaujal i Olgu Lounovou, která rozjela sbírku víček. Eliška potřebuje více lásky než zdravé děti.

(Zdroj: *Vítězné příběhy* [online]. Dětský čin roku. Nestr. [cit. 15. 12. 2015]. Dostupný z: < <http://www.detskycinroku.cz/>>.)

8. Pravidla hry, kartičky se slovy.

Pravidla hry: Hráči se rozdělí na dvojice. V každém kole si jeden ze dvojice losuje jeden lísteček. Ihned po vylosování se obracejí přesýpací hodiny. Hráč, který losoval, popisuje, předvádí pantomimou nebo kreslí slovo na lístku. Druhý hráč ze dvojice se snaží dané slovo uhodnout. Pokud se mu to podaří v limitu (než se přesypou hodiny), získává dvojice bod a pokračuje další. V prvním kole se slovo popisuje, ve druhém kole předvádí pantomimou a ve třetím se kreslí. Hráči ve dvojici se pravidelně střídají (ten, který losoval, v dalším kole hádá). Délka hry záleží na domluvě hráčů (dopředu se domluví, kolik kol se bude hrát). Při popisu slova se nesmí použít žádné slovo, který má stejný kořen (spisovatel, je ten, kdo píše...). Při pantomimě se nesmí mluvit ani vydávat zvuky, nesmí se ukazovat slova prstovou abecedou, atd., smí se prsty ukázat, kolik se bude předvádět slov, kdy předvádím první a kdy druhé. Při kreslení se nesmí mluvit, vydávat zvuky, ani psát.

POPIS	PANTOMIMA	KRESLENÍ
SESTRA	MAMINKA VAŘÍ	NOVOROZENEC
BRATR	OTEC MÁ RADOST	KOJENEC
MATKA	LÁSKA	BATOLE
OTEC	HÁDKA	PŘEDŠKOLÁK
ŠVAGR	POVÍDÁNÍ	ŠKOLÁK
ŠVAGROVÁ	KAPESNÉ	DOSPÍVAJÍCÍ
TCHÁN	TĚHOTNÁ ŽENA	DOSPĚLÝ
TCHÝNĚ	OSLAVA NAROZENIN	STARÝ ČLOVĚK
NETEŘ	BABIČKA	OTEC SE ZLOBÍ
SYNOVEC	DĚDA	STOLNÍ HRA
STRÝC	BATOLE	MANŽELÉ
TETA	ŠKOLÁK	VESELÁ RODINA
PRABABIČKA	RODINA	DŮM
PRADĚDA	DOMÁCÍ MAZLÍČEK	BREČÍCÍ DÍTĚ
VNUK	NÁVŠTĚVA	PROCHÁZKA
VNUČKA	NAŠTVANÉ DÍTĚ	DOVOLENÁ

9. Kartičky s názvy rolí a situacemi, pokyny na stanovišti

OTEC	MATKA	DÍTĚ
Maminka a tatínek se snaží vysvětlit dítěti, proč je důležité uklízet v pokojíčku.		
Dítě musí hlídat mladšího sourozence v čase, kdy chtělo jít s kamarády ven.		
Dítě ukazuje rodičům žákovskou knížku, ve které má pětku.		
Tatínek zapomněl koupit večeři.		
Dítě bylo venku s kamarády a vrátilo se pozdě.		
Dítěti se nechce odejít od počítače. Rodiče mu vysvětlují, proč není dobré sedět dlouho u počítače.		

10. Text a postup práce

Pozorně si přečtete text. Informace, které dokonale znáte, podtrhněte zelenou pastelkou, informace, které se vám zdají nové, podtrhněte žlutou pastelkou, co byste potřebovali lépe vysvětlit, napište otazník. Ještě jednou si přečtete informace, které jste podtrhli jako nové. Vyberte, které z nich jsou nejdůležitější a ty vybarvěte žlutou pastelkou a pokuste si je zapamatovat. Ve dvojici se vyzkoušejte, jestli si nějaké nové informace pamatujete.

STÁRNEME A MĚNÍME SE

Během života se člověk vyvíjí, mění se. Roste do výšky, tloustne, učí se chodit, mluvit, poznává lidi kolem sebe, poznává krajinu, poznává svět. Jedno období lidského života zahrnuje mnoho radostí i starostí. Život člověka končí smrtí, ten však po sobě zanechává své potomky, kteří jsou pokračovateli rodu.

Novorozenecké období nastává narozením dítěte a trvá prvních šest týdnů jeho života. **Novorozenec** je bezbranný, zcela závislý na své matce, ke které si vytváří silné citové pouto.

Kojenecké období trvá přibližně od šesti týdnů do jednoho roku věku dítěte. **Kojenec** se živí převážně mateřským mlékem. Postupně poznává i další členy domácnosti, otce, sourozence. Učí se sedět, lézt, stát a chodit.

Batolaty označujeme děti ve věku přibližně od jednoho do tří let. Batole se rychle pohybově rozvíjí, říká první slova a věty, má prořezané zuby, učí se chodit na nočník, umí dát najevo své potřeby a přání.

Předškoláci jsou děti staré tři až šest let, které mohou navštěvovat mateřskou školku. Předškolák je zvědavý, rád se učí, rád si hraje a pohybuje se. Nejvíce se učí od svých rodičů. Neustále se ptá: Proč?

Školní věk začíná nástupem do školy a končí přibližně kolem patnácti let. **Školáci** se učí žít ve společnosti, zdokonalují své dovednosti, svoji paměť. Učí se úctě a respektu k přírodě a k lidem. V průběhu tohoto období nastupuje u dívek puberta.

Období dospívání trvá zhruba od patnácti do dvaceti let. Většina dospívajících stále ještě navštěvuje školu a připravuje se na své budoucí povolání. Dospívající se učí samostatnosti a zodpovědnosti za své činy. V průběhu dospívání končí období puberty a zastavuje se růst do výšky.

Dospělý člověk se osamostatňuje od svých rodičů, později zakládá svoji vlastní rodinu a vychovává děti. Aktivně pracuje, uplatňuje své zkušenosti a předává je dalším lidem. Snaží se vybudovat bezpečný domov pro sebe i své nejbližší.

Po šedesátém roce života nastává **období stáří**. Snižuje se výška člověka, jeho tělesná aktivita, často se objevují různé nemoci. Pokud to zdraví starých lidí dovolí, mohou se věnovat svým zálibám, koníčkům a vnoučatům, na které dříve neměli dostatek času. (Frýzová, Dvořák, Jůzlová, 2010, s. 60, 61)

(Zdroj: FRÝZOVÁ, Iva, Ladislav DVOŘÁK a Petra JŮZLOVÁ. *Příroda: člověk a jeho svět : pro 4. ročník základní školy*. Plzeň: Fraus, 2010, 3 sv. ISBN 978-80-7238-931-5.)

11. Lístečky s modelovými situacemi.

1. Čekáš na autobusové zastávce, kde je i nevidomý člověk, jak mu můžeš pomoci?
2. Člověk na invalidním vozíku potřebuje přejet přes přechod, kde není bezbariérový nájezd na chodník, co uděláš?
3. Čekáš na vlakovém nádraží spolu s neslyšícím člověkem. Jak mu vysvětlíš, že hlásili 10 minut zpoždění vlaku?

12. Zadání úkolu.

Hendikepování – lidé s postižením

- **nevidomí**
- **neslyšící**

1. Popište tyto skupiny lidí.
2. Napište, které organizace nevidomým a neslyšícím pomáhají? V čem jejich pomoc spočívá?
3. Jaké speciální pomůcky nevidomí a neslyšící potřebují?
4. Čím bychom mohli tyto lidi potěšit my? Můžeme jim nějak pomoci?

Hendikepování – lidé s postižením

lidé s tělesným postižením

lidé s mentálním postižením

1. Popište tuto skupinu lidí.
2. Napište, které organizace pomáhají lidem s postižením? V čem jejich pomoc spočívá?
3. Existuje nějaké zařízení, kde se starají o hendikepované? (Pokud ano, jak se jmenuje?)
4. Existuje nějaká škola pro děti s postižením?
5. Čím bychom mohli tyto lidi potěšit my? Můžeme jim nějak pomoci?

Staří a nemocní lidé

1. Popište tuto skupinu lidí.
2. Napište, které organizace těmto lidem pomáhají. V čem jejich pomoc spočívá?
3. Jak se nazývá zařízení, kde pečují o staré a nemocné lidi?
4. Čím bychom mohli tyto lidi potěšit my? Můžeme jim nějak pomoci?

Sociálně slabí

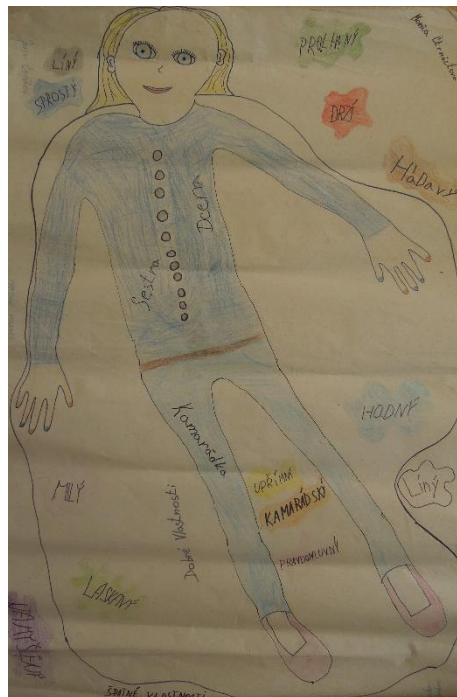
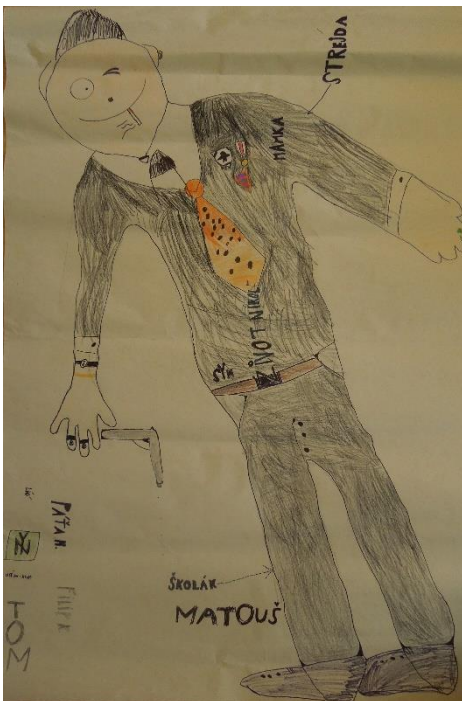
1. Popište tuto skupinu lidí.
2. Napište, které organizace těmto lidem pomáhají. V čem jejich pomoc spočívá?
3. Čím bychom mohli tyto lidi potěšit my? Můžeme jim nějak pomoci?

Děti, které nemohou žít ve své vlastní rodině

1. Popište tuto skupinu lidí.
2. Napište, které organizace těmto dětem pomáhají. V čem jejich pomoc spočívá?
3. Kde tyto děti žijí?
4. Čím bychom mohli tyto děti potěšit my? Můžeme jim nějak pomoci?

FOTODKUMENTACE

Projekt Jsem tu pro Tebe na plně organizvané Základní škole Ústí nad Orlicí,
Bratří Čapeků 1332

Projekt Jsem tu pro Tebe na málotřídní Základní škole Jehnědí

